

ԺԱՐՔԱԾ

23 ՅՈՒՆԻՍ 1927

Հայերէն «YEPRAD»

Journal Arménien

B. P. 382

ALEP — Syrie

ԵՓՈՒՍ

ԱԶԳ. ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սուրբ, սահման 55 դր. ոսկեդրամ

» վեցանգալ 30 » »

Արսասանման սահման 3 1/2 արար

» վեցանգալ 2 » »

Իրազ և Պարսկաստան 4 1/2 » »

Ա. ՏԱՐԻ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹ ԶՈՐԵՓՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԹԻԻ 6

ԻՄԲԵԼԻՆԵՐ

ՄՏԵՐԻՄ ԻՍՍԵՐ

ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԸ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՄԷՂ

(« եփրա » ի հրատարակութեան արդի)

ԱՆՏԱՐԵՐՆԵՐԸ

Դժբաղդար շատ են մեր մէջ. մեր ժողովուրդի առուար մեծամասնութիւնը լռելու չափ չափ:

Անտարբերութիւն եկեղեցւոյ հանդէպ, դպրոցի, զբաղման և կրթական ձեռնարկներու և բոլոր ազգային գործերու հանդէպ:

Անոնցմով լեցուն են, մեր խաւերն ու դասերը: Ազգաւ կամ հարուստ, դպրոցական կամ անուս, ամէն դիրքի կամ աստիճանի շարքերու մէջ անտարբերներու բազմութիւն մը կայ: Եկեղեցի, դպրոց կամ ժողովներ զանազան հետաքրքրերու Բարեկարգելը, ազգային դաստիարակութիւնը, կղերքը, աստիճանը, վատաստութիւնը, մարտական կամ ազգային անունը չի խախտել: Անոնց խորհածը միայն հացի խնդիրն է. առնոց փնտռածը լոկ իրենց շահն է, իրենց ծեսն է, Egoist չըջանակի մը նեղ և մոլի սահմանին հպտակ: Անտարբերութեան քանակն ու ուրախ խոյն չէ՝ բոլորին համար. կան թեթեւ վարակումներ, որոնք բուժուելու համար անմիջական զարմանում կ'ուզեն, կան նաև անդգրգայ ըստելու չափ չինցած, բարոյական հեռանդներ: Հիւանդութիւնը լռելի, որովհետև ազգային և բարոյական կապակցութիւնները մեռած լու աշխատիլ իր մտքի և սրտի կաշուները լռեցնել ուղիւ, արտաւարում մըն է հարկաւ, վատագուստ երկնային համար որպէս անձնաւորութիւն և անոր համարեքին համար որպէս ազգութիւն:

Այդ հիւանդ մարդիկը, ինքզինքնին չըմեղացնելու համար շատ կծու և աշխույժ խօսքեր ունին յաճախ:

Ժողովականները, փառամոլներ են սովորաբար կամ շահատէրներ ու զոգեր: Աստիճանները, անձնաբան մարդիկ են և դպրոցը միջոց մը, իրենց հացը ապահովելու համար: Այսինքն կամ լատին թեթեւութիւն գործեր են: Լրագրիները ստուիրաններ են, և քանի որ միայն շահն են համար խաբելու կը զիջին: Կը կարծեն թէ՛ իրաւունք ունին անտարբեր մնալու այդ բոլորին հանդէպ: Կուզեն արգարանալ իրենց խղճին տուչ, թէն չեն կրնար, եթէ ունին խղճ և զգացում:

Եկեղեցիներն չ'ունին կրօնաւոր հայու հին, բարեպաշտ բազմութիւններ, որոնք միայն անտանկն օրերուն չէ՛, Աստուծոյ օրը եկեղեցի կը յաճախէին: Յերմեոսն ու հոգիով մը: Մեր ունեւորներն ու դպրոցականները զուտ ուրեք շնորհ կ'ընեն Աստուծոյ առաջը աշխույժ, ձեր, անգործ և ազգաւ դատարարներն են մեր ազգութիւններուն մեծամասնութիւնը, և անոնք ալ ընդհատաբար:

Դանի՛ դպրոց ունինք, անոնք ինչպէ՛ս կ'աղբին, ի՛նչ է անոնց կրթական և բարոյական մակարդակը. այդ չափն իսկ չ'զգացողներ շատ ունինք: Հայրեր տեսներ, որոնք չենին զիտեր թէ՛ զուսակներն ո՛ր դպրոց կը կարդան, և այդ դպրոցը ազգային է թէ անհատական:

Եթէ ուսումնասէր պատանիներու խմբակներն մը չ'ունենայինք, կրթական ո՛չ մէկ ձեռնարկ պիտի նշմարուէր: Երեսուն հազար, աւելի Հայութիւն ունեցող այս քաղաքը մէջ՝ ո՛չ զրադարան, ո՛չ տնայն ու ո՛չ լատարան:

Հայկայի արդի հայ ժողովուրդը, յիսունն աւելի քաղաքներու հայ բնակչութիւն կազմում և մտաբանում մըն է: Անոնք իրենց մեծ ու պղծաբան ըրող բարեպաշտներուն մէջ, կը պահեն աւելի կամ նուազ բարեկարգ դպրոցներ և եկեղեցիներ, և երբ խորհինք թէ, այդ ամբողջ հասարակականութիւնը, աւելնալով տեղացի հայ ժողովուրդի վրայ, որքէն չ'ունին հոս նախանձինք բարձր դպրոց, չ'ունին փառաւոր եկեղեցի շինելու ձգտում: Չ'ունին կրթական զօրանք կազմակերպութիւններ, մտաւոր և բարոյական շարժում. կ'զգանք այդ մեծ կորուստը, որ մեր կրօնաստեղծութիւնն ամենին թանկագինը և կենսականը եղած է: Նկարագրի թուութիւն, զգայունութեան և սիրոյ և կարգի պակաս. մէկ խօսքով անտարբերութիւն:

Պիտի ըստի, « Զէք գիտեմք Հայուն վիճակը. Անոր գաղիկները, ջարդերը, քննադատումն և ողբակոչումն որո՞ւն ծանօթ է: Եւ ի՛նչ կ'պատահէ իր խեղճ մնացորդներն »: Այո՛, այդ իրականութիւնն է, բայց չի բուսի արդարացնելու մեր թուութիւնը և բաւելու մեր անտարբերութիւնը:

Մենք ապրելու պիտի ձգտինք, և կենսական արժէքը մտաւոր և բարոյական ոյժին մէջն է, ոյժը գիտակից ջանքերով կը ծնի, և ջանալու համար պէտք է զգացում: Անտարբերութիւնն է, որ կը փխցնէ և կը չքացնէ զգայնութիւնը և կը խլէ իր ենթակային ամենէն ազնիւ, ամենէն արժէքաւոր յարկութիւնը: Կը կորչէ իր կենսաբան նպատակը և կը չինէ զայն խեղճ արարած մը. անպէտ և անօգուտ ո՛չ միայն աշխարհի և իր ազգին համար, հապտ նաև իր անձին համար: Եթէ մենք ապրելու պիտի ձգտինք, պէտք է սթափեցնենք անտարբերները և դարմանենք անտարբերութիւնը:

Մի՛ կայ արդեօք, մեր մէջ, համազում զգայնացող, որ մեր անցեալի փառաւոր և եկեղեցական թշուառացած ազգը, 1915ի ամառն ի վեր թափառական դարձած է, ու հազիւ կարելի է յիշել: Պոխար, մասամբ, Էգիպտոսն ու Ամերիկան ու նաեւ Հնդկաստանը՝ ուր տեղի համայնքները, հնուց ի վեր, կը պահեն իրենց ազգային ոգին, կրօնական և կրթական կարեւոր հաստատութիւններով: Պատերազմով, բնազաղկումով, սովով, համաճարակով կամ բնական աղէտներով՝ օրինակ երկրաշարժ և կամ ողորում, տեղական երգ ամէն ժողովուրդ, անպայման կերպով իրեն համար նոր ընտրուած կամ պետական կողմէ իրեն ասանկանաւ վայրը կը տան իր բոլոր շարժուն ստացումները, սկսած իր հացի տաշտէն մինչեւ իր թանկագին զարդերը. ու արդի իր նիւթական հարստութիւնն է, կը տան նաեւ բարոյական իր բոլոր հարստութիւնները, իր հայրենիքը: Նաեւ, իր գարննի արանքները, իր հայրենիքը, իր անձնական սովորութիւնները, իր գեղարուեստը, իր արհեստները, փերթագէտ ամէն ինչ որ իր կողմէ և դարձեւ ի վեր, և որոնք իր կենսի շինարարներն են: Վերջ յիշում պայմաններով նոր գաղթականը մը հաստատուի կացող ամէն ժողովուրդ, ըստ իր բարոյացի կամ շինական, առաջին օրէն իսկ կ'աղբն ալին միևնույն կեանքը, որ իրն էր արդէն մինչեւ երկ'առաջն օրէն էր անպայման տնայնութիւնը: Այդ նոր երկրի իրեն համար զիտ անձնով, շատ անգամ օտար ու անհիւրըկալ, տեսակ մը նոր հայրենիք կը գտնայ, որ առաջին գործը կ'ըլլայ շինել աղիւս կամ փայտէ իր տանը, և հոն ամփոփուի իր սիրելիներուն հետ, պաշտպանուած ձերան ցուրտէն կամ արմառ տաքէն: Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

Նոր տեղադրուող գաղթականներ երկրորդ մասում կը գտնան, և կը զինվէ անաշխարհ հետ զուգահեռ, կիրարկել իր արհեստը կամ իր ազատ արտաւոր, իր հացը ապահովելու համար, անմիջապէս: Դերակ, երկրագործ, բուրգակ կամ կոշիկագործ իսկոյն կը տեղափոխուին իրենց համաժողովուրդի անհատականութեան մէջ: Դեղագործ կամ բրձիկ արդէն իրենց յանձնարարները ըստ իր բանի կը շարունակեն: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ: Գեանքի շինարարները իրենց յանձնարարները արդէն ըստ իր փառաւոր և իր անհատականութեան մէջ:

ԴՈՒՆԻՆԻ ԲԱՅԻՆԸ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՄԱՆԵՐԸ

ԵՒ ՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ ԶԻՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շնորհիւ մեծանուն Բաթմալի, միջոց ըստը ընդհանրացած անուն մըն է, որ մեծապէս զերը կը խաղայ մեր առօրեայ թիւան մէջ: Ան մտաւ կը գործէ ամէն տեղ, ամէն ծախսով, ան' ազատ մտաւոր ունի նաև մեր մարմնին ներքին և արտաքին մասերը: Այս կերպով անէ անկեան մը չի խնայելով, մերթ մեզ կը վատնէ ծանր հիւանդութեան մը, մերթ մը մեզ կը պաշտպանէ ուրիշ հիւանդութեան մը, զիտէ միջոց ըստը պէտք չէ բոլորին միշտ փնտախար առօրեայ անոնց անփութեանը: Եւ նոյնիսկ օգտակարներն ալ կան:

Այս առիթով նպատակ ունինք ընթերցողներու ջոցին թէ անօրեայ անգոյն պատաններ ինչ մեծ զեր կը խաղայ մեր օրերուն հիւանդութեանը: Հիւանդութիւնները ստատիկ հիւանդութիւններ են, որոնց ամէն մէկը, որպէս լուսատու փարոսներ, կ'առնուին մեր ցեղի գաւառները, անոնց մտայն ուղիւնքին վրայ: Ամէն մէկ թերթ, օրնաթիւն մըն է, այսօր, բոլոր գաղութներու համար, մասնաւորաբար Սուրբ մեր սիրելի ժողովուրդան համար: Եկեղեցի, դպրոց, իր թերթ, անա մեր համայնքին երկր լուսատու ցանցեր:

« Եփրատ » երեսմը օրտանց կ'օգտուին, իրեն մէկ ամէնէն աւելի որ իր զարգացման սկզբններու վրայն իսկ, օրը օրին յօդուած է հասուցը մէկէ աւելի թերթներու, սակէ 21 տարի առաջ, և որ շատերու հետ ունեցիւ և պատանական սնտիկա խնդրապատկութիւններ: « Եփրատ » օրտանց լուսատու լուսատու պատանական պիտի ըլլար անոր հանդէպ ջոյց տալիս սերը, եթէ լիարժեք կամ չուզէ լուսատու պատանական պիտի ըլլար մը: Այսինքն իր մեծանուն Բաթմալի:

Այս գիտանքին մէջ, թողտառաւոր մը կողմէ գործածուած պատանաբար մը անպատեղ և գաւառի մը կեդրոն գործունէ անպատեղ մը ժողովուրդ, զայն զ'անոնց նոյն անհատիկ կենդանիք մը օրտանալով:

(Շնոր. կարդալ Բ. էջ)

ժամուրն կատարած զերը, ու զիտ կատարելիք հեղա զերը, ընդունիլ զայն որպէս ստորութիւն մը, և ապա պարզ զարմանք թերթին անհատիկ հանդիսներու, բնականորէն անհատական զգացումներու: Անոր յայն էջերը պէտք է մտաւոր պայման, հետոյ փոփոխութիւնը և շատ անգամ սխալ լուրեր: Համայնք ամբողջ, սկսած Շնորհաբար Հայրապետին մինչեւ իսկին մշակութաւոր, պէտք է օգտուի « Եփրատ » էջերին, որոնք լուսատու պէտք է լուսն չինէ, կը թիւն ու օրտանցող իրականութիւն: Մեր սիրելի ժողովուրդը անհուն կարելի ունի ըրտ ու խոստումնաւ թերթի մը, այժմ անհատական զայն: Զանազէր կանգուն պայման յայն իսկ ի զին ամէն գիտելութեանը: Մեր ժողովուրդան ամենամեծ մարդ հետոյ մնացած է տարրական ծանօթութիւններէ նոյն իսկ: Անոր տարրական բանն ամառապատաններուն համար չէ՝ որ պիտի լեցնէր թերթը, հապտ մեծապէս մասին համար, որ պէտք ունի կարգաւոր, ընկերային—բարոյական և առողջարարական նիւթեր:

Նախ քանակական կեանքի ներքին յատուկ բարոյական արտեր մեր ժողովուրդան, մեր մեծապէս վերջն հոն է, մեր յարկերին ներս, ըլլայ բազարի մէջ կամ հիւրերու տակ: Կը իմենք.— մեծ զեր ունի կատարելիք հայ մամուլը, մեր գաղութներուն մէջ: Լուս. ստորին մեր զերերը:

ՍԵՂԱՆԻՆԻ ԳԵՐԻ

Լոնտոն. — Դաշի՛կըն այսօր զու՛մարում մը ունեցաւ պաշտօնս պէս ողջնիթ մականիւն Լ. Պաշտօնի՛նի, անոր Դանաաւ կատարիկից կայտնի թեան համար: Պաշտօնական կը ծանուցուի թէ՛ նախարարականի բացառող թեանը միջոցն իւր:

